

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นพิจารณาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการแพร่กระจายของวัฒนธรรมทางตะวันตก ซึ่งเป็นความเจริญทางด้านวัตถุ ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวิถีทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย ประกอบกับประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลในสังคมต้องดิ้นรนต่อสู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อความอยู่รอด พฤติกรรมของคนในสังคมจึงแปรเปลี่ยนเป็นไปในลักษณะของการแข่งขันในระบบการแข่งขันมากขึ้น จนละเลยหลักจริยธรรมของสังคมและมีความโน้มเอียงที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่คำนึงถึงระเบียบ กฎหมาย ศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี อันดีงาม การไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่และการกระทำของตนเอง ผลของการแสดงออกทางพฤติกรรมของคนในสังคมดังกล่าวนี้นำให้เกิดผลกระทบ เกิดปัญหาสังคมตามมามากมายหลายด้าน เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการก่อความไม่สงบ ปัญหาการทุจริต ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมทั้งสิ้น

ในการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ควรมีหลักการอันเป็นสากลคือ หลักแห่งจริยธรรมที่วางการศึกษาและสังคมทั่วโลกกำลังเรียกร้องและคาดหวังว่าจริยธรรมจะเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาจิตใจมนุษย์ให้ดีขึ้น จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสังคมมนุษย์ เพราะสังคมมนุษย์จะเจริญก้าวหน้าได้นั้นก็เนื่องด้วยบุคคลในสังคมมีจริยธรรม เมื่อสังคมไทยมีปัญหาด้านจริยธรรมจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไข โดยพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหานั้น อันจะนำมาซึ่งการเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ต่อสังคม ซึ่งแนวทางในการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไปนั้นได้แสดงให้เห็นแนวคิดปรัชญาหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่มีจุดมุ่งหมายให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทยสร้างจิตสำนึกให้คนไทยได้ตระหนักถึงความจำเป็น ที่ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมการทำงานให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศ

ที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ รู้เท่าทันและก้าวทันโลก โดยมีความสามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีระบบคุ้มกันที่ดีและมีความยืดหยุ่นพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543)

ฉะนั้นการที่จะแก้ปัญหาหรือการที่จะพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปด้วยปริมาณและคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะหรือพฤติกรรมของพลเมืองในประเทศเป็นสำคัญ โดยเฉพาะข้าราชการ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ จะต้องมียุทธศาสตร์หรือพฤติกรรมเป็นไปในทางที่พึงประสงค์ สอดคล้อง สนับสนุนและไม่ขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศ นั่นก็คือ การเป็นผู้ที่ประพฤติดี ปฏิบัติชอบทั้งทางกาย วาจา และใจ การกระทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นในสิ่งที่ควรเว้น กระทำในสิ่งที่ควรกระทำ รู้เหตุรู้ผล ประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น และต่อสังคมที่ประสบกับสถานการณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบและความ เป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน หรือที่เรียกอีกอย่างว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมนั่นเอง เพราะจริยธรรมเป็น กลไกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคมควบคุมให้คนในสังคมเป็นคนดี เป็น สังคมในอุดมคติของมนุษย์ เป็นไปเพื่อให้ทุกคนในสังคมมีคุณค่าเท่าเทียมกัน(อานวย และ ชยันต์, 2522: 29)

จริยธรรมเป็นกลไกของสังคมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่ กำหนดว่าอะไรควรประพฤติ ปฏิบัติ การที่จะทำให้บุคคลในสังคม โดยเฉพาะข้าราชการ เป็นผู้ ที่พึงประสงค์ของสังคมหรือเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมทางสังคมได้นั้น จำเป็นต้องอาศัย หลักสูตรการศึกษา การฝึกอบรม หรือเครื่องมือในการปลูกฝัง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ให้เป็นผู้มีลักษณะนิสัยและจิตใจที่สมบูรณ์ด้วยคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานและภูมิคุ้มกัน ให้บุคคลละทำตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับ ดังที่กรมวิชาการ(2527: 1) เสนอแนะคือ จะต้องพัฒนา จริยธรรมให้ฝังลึกเป็นค่านิยมอยู่ในลักษณะนิสัยและจิตใจของบุคคล เพื่อให้เป็นพื้นฐานหรือ ภูมิคุ้มกันให้บุคคลละอายใจต่อการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งชั่วร้ายทั้งปวง หันมาประพฤติปฏิบัติ ในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับและต้องกาให้มากขึ้น ซึ่งตรงกับความเห็นของ สาส์นา (2526: 5) ที่ว่าการสอน การฝึกอบรมจริยธรรมมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างสันติสุข ทั้งนี้ เพราะมนุษย์และสิ่งแวดล้อมย่อมจะปะทะกันเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะ เป็นไป ในทางที่โหดร้าย บ่อนทำลายหรือในทางสันติสุขและสร้างสรรค์ก็ได้ สิ่งที่จะเป็นเครื่องมือในการ ควบคุมให้การปะทะ สัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทางสันติสุขสร้างสรรค์ ก็คือ จริยธรรม

นักวิชาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด ทุกอำเภอ นับว่าเป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สูงในการพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมตามขอบข่าย ที่กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย นอกจากนั้นยังจะต้องรับผิดชอบในการสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ในอำเภอ และจังหวัด ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพอีกด้วย เนื่องจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้รับการกำหนดจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาค มีฐานะเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับอำเภอ ทำหน้าที่ในลักษณะของศูนย์ 3 ศูนย์ คือ 1) ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน 2) ศูนย์บริการและประสานงาน 3) ศูนย์ติดตามและประเมินผล นอกจากนี้ในสภาวะปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น การจัดการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม จะต้องพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นการปฏิบัติงานวิชาการของสำนักงานการศึกษาธิการอำเภอ จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานซึ่งก็คือนักวิชาการศึกษาที่ต้องมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ ความเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ การรักษาระเบียบวินัย และมีความสามัคคี ที่จะต้องทำหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกันไป ถึงแม้จะได้ชื่อว่าผู้สำเร็จการศึกษาและประกอบอาชีพแล้วก็ตาม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ดังที่ซีริล โอ. ฮูล นักการศึกษาผู้ใหญ่ของอเมริกาซึ่งเขื่อนักคิด เป็นผู้นำทางการศึกษาผู้ใหญ่ ที่หลายๆ ประเทศให้ความยอมรับและนับถือ กล่าวไว้ว่า

“... บุคคลที่ประกอบอาชีพแล้วยังต้องมีการศึกษาต่อไปอย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์และทันต่อวิทยาการใหม่ๆ เสมอเช่นการแพทย์สาขาต่างๆ พยาบาล ครู อาจารย์ นักวิชาการ ผู้บริหาร รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่ยังแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า ดังนั้นการศึกษาที่แท้จริงคือการศึกษาดลอดชีวิต การที่คนเรามีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาในงานอาชีพของตนนั้นหาได้เกิดจากการศึกษาที่จัดให้อย่างเป็นระบบระเบียบเท่านั้น การมีชีวิตอยู่ในสังคม การปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวอยู่ตลอดเวลา ก็ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเช่นกัน และคนเราแต่ละคนมีความคิดแตกต่างระหว่างบุคคล มีความสามารถมากน้อยไม่เท่ากันที่จะรับเอานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาทดลองใช้ ทดลองปฏิบัติในอาชีพของตน...” (นฤมล, 2542:37)

ซึ่งสอดคล้องกับ Wright, Skinner, Piaget และ Kohlberg ที่มีความเชื่อว่า สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม แนวคิดทางจารีตประเพณี และจรรยา ค่านิยม มีส่วนสำคัญที่จะหล่อหลอมจริยธรรมของ

บุคคลในสังคม โดยในสภาพปกติบุคคลจะพัฒนาการทางจริยธรรมขึ้นไปหลายขั้นตอน เนื่องจากบุคคลมีการรวบรวมความคิดเป็นโครงการที่จะเรียนรู้อย่างมีเหตุผลจากสิ่งที่เห็นได้ชัดไปสู่ความคิดที่ซับซ้อน และในขั้นที่สูงขึ้น ก็แสดงพัฒนาความคิดที่สูงขึ้นในการเลือกทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา (ประภาศรี, 2521: 9)

ดังนั้นการพัฒนาการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ ซึ่งทำให้สังคมเป็นสังคมไร้พรมแดน (Globalization) นี้ จะมีความสำเร็จบรรลุผลได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคล โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในเรื่องนี้คนหนึ่งไม่พ้นไปจากผู้ที่ทำหน้าที่ ครู อาจารย์ หรือนักวิชาการศึกษา เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและเป็นต้นแบบในด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เยาวชนของชาติ หากบุคคลดังกล่าวซึ่งเป็นกลไกสำคัญทางการศึกษาในการพัฒนาสิ่งต่างๆ โดยรอบ ไม่ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย ไม่มีศีลธรรม และจริยธรรมในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพแล้วความสำเร็จก็จะไม่เกิดขึ้น ทั้งยังได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย ดังนั้นนักวิชาการศึกษาจึงต้องมีคุณภาพทั้งความรู้ความสามารถ ความคิด และที่สำคัญยิ่งในด้านจิตใจ ซึ่งเป็นตัวกำหนดชีวิตทางและกระตุ้น เร้าผลักดันให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ อดทน จริงใจ และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมอย่างเชิดชูศรัทธาในความดีและความถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา โดยมีความเชื่อมั่นว่าความสำเร็จของงานย่อมมาจากจิตใจได้สำนึกในอันที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงามของแต่ละบุคคล ไม่พยายามนำเอาสภาพแวดล้อมหรือเรื่องส่วนตัวมาเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่าครู หรือนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาท ความรับผิดชอบอย่างสูงต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม แต่เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น รวมทั้งแนวคิดในการผลิตครูเปลี่ยนไปจากเดิม คุณธรรม จริยธรรม ของพวกเขาเหล่านี้ก็มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลง ลดลงด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งถือเป็นนักการศึกษาผู้ใหญ่ และเป็นผู้มีบทบาทภารกิจในการเนินการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนและประสานสัมพันธ์ด้านการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และตลอดชีวิต เพื่อให้สังคมอยู่ในสภาพที่ดีเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงตามที่กล่าวถึงนั้น การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักวิชาการศึกษา

ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกลไกในการพัฒนา หากพบว่าอยู่ในระดับใด จะเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมเพิ่มเติม และพัฒนาด้านจริยธรรม ทำให้เกิดขึ้นในตัวของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6
2. เปรียบเทียบความแตกต่างในการแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 6 ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมทางจริยธรรม และระยะเวลาการปฏิบัติงานตำแหน่งนักวิชาการศึกษา แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกหัดหัดครู หลักสูตรฝึกอบรมนักการศึกษาผู้ใหญ่ รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังจริยธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ และนักวิชาการหรือผู้สนใจ ได้ดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่องในด้านการพัฒนาจริยธรรมด้านอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเชิงประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอของเขตการศึกษา 6 ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท และ สิงห์บุรี ตามบัญชีรายชื่อผู้ปฏิบัติงาน เดือน ธันวาคม 2546

2. ขอบเขตเชิงเนื้อหา ได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านความรับผิดชอบ
- 2.2 ด้านความซื่อสัตย์
- 2.3 ด้านการรักษาระเบียบวินัย
- 2.3 ด้านความสามัคคี

3. ตัวแปรที่ทำการศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมทางจริยธรรม และระยะเวลาการปฏิบัติงานตำแหน่งนักวิชาการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรม ในแต่ละด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การรักษาระเบียบวินัย และ ด้านความสามัคคี

นิยามศัพท์

ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

พฤติกรรมทางจริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติชอบ ทางกาย วาจา และใจ การกระทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เว้นในสิ่งที่ควรเว้น กระทำในสิ่งที่ควรกระทำ รู้เหตุ รู้ผล ประพฤติปฏิบัติในทางดีต่อตนเองและผู้อื่น และต่อสังคมที่ประสพกับสถานการณ์ต่างๆ ใน การปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

ระดับจริยธรรม หมายถึง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นต่างๆ ที่บุคคลเลือกกระทำ พฤติกรรม วัดได้โดยใช้แบบสอบถามการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยอาศัยแนวคิดจากทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นเกณฑ์การตัดสิน

ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความเพียร ละเอียด รอบคอบ ขอมรับความผิดหรือความชอบในผลการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งพยายามที่จะปรับปรุง

การปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ การเอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลงานนั้น มีความเพียรพยายาม เคารพต่อกฎเกณฑ์ (ประกาศรี, 2521:5)

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้ง กาย วาจา และใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ความซื่อสัตย์กระทำได้โดย ไม่คล้อยตามเพื่อนที่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย ประพฤติตนตามคำพูดหรือความคิด มีความซื่อตรง เทียงตรง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง (ประกาศรี, 2521:5)

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม กับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมี ระเบียบวินัย ได้แก่ การประพฤติตนตามกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ที่สังคมกำหนดไว้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในสังคม การประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมแก่บุคคล ตามโอกาส เวลา และ สถานที่ การไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบต่างๆ ด้วยความเลขินและความมั่งง่าย สามารถควบคุมกิริยา วาจา และใจได้ (ประกาศรี, 2521:5)

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียง มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการ งานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (ประกาศรี, 2521:6)

นักวิชาการศึกษา หมายถึง ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 6

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของกระทรวง ศึกษา ธิการ ในระดับอำเภอ ทั้งนี้หมายรวมถึงกิ่งอำเภอในเขตการศึกษา 6

เขตการศึกษา 6 หมายถึง การแบ่งเขตการศึกษาตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมี 6 จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท และ สิงห์บุรี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2536)